16/12/2018

Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Θεολογική διάσταση και πρόσληψη του έργου του Βησσαρίωνα»

/ Επικαιρότητα

Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Θεολογική διάσταση και πρόσληψη του έργου του Βησσαρίωνα» διοργάνωσε το Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας, με αφορμή το Έτος Βησσαρίωνα, έτος αφιερωμένο στη δωρεά των χειρογράφων του Βησσαρίωνα στη Μαρκιανή Βιβλιοθήκη.

Ο καθηγητής της Θεολογικής Σχολής Θεσσαλονίκης, Χρήστος Αραμπατζής, ο οποίος μετείχε της Επιστημονικής Επιτροπής του Συνεδρίου, τονίζει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ότι «Ύστερα από χρόνια, το Ελληνικό Ινστιτούτο Βενετίας επαναδραστηριοποιείται και με την ευκαιρία του Έτους Βησσαρίωνα, στη Βενετία, οργάνωσε το πρώτο επιστημονικό του Συνέδριο, που στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία. Το υψηλό επίπεδο των εισηγήσεων και οι πολύ ενδιαφέρουσες συζητήσεις απέδειξαν ότι το Ελληνικό Ινστιτούτο μπορεί και πρέπει να διαδραματίζει τον ρόλο της προώθησης και της καλλιέργειας των Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών στο κέντρο της Ευρώπης και της ανάδειξης των διαφόρων πτυχών του ελληνικού πολιτισμού».

Οι εισηγητές, πανεπιστημιακοί και ερευνητές από Ελλάδα, Ιταλία, Γερμανία και Αμερική, παρουσίασαν ως σε ψηφιδωτό την εποχή, το έργο και την πολυσχιδή προσωπικότητα του βυζαντινού λογίου και καρδιναλίου της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας Βησσαρίωνα.

Οι εισηγήσεις τους διαιρέθηκαν σε τρεις μεγάλες ενότητες: η πρώτη αφορούσε τη θεολογική σκέψη του Βησσαρίωνα, τη θεολογική του παιδεία και τη συμβολή του στην επέκταση της επαχθούς Ουνίας μεταξύ των Ορθόδοξων λαών. Αναζητήθηκαν από τους ειδικούς, ιστορικούς, φιλολόγους και θεολόγους οι προθέσεις του, οι θεολογικές του προτεραιότητες, οι σχέσεις του με όσους ενστερνίζονταν τη φιλενωτική του τακτική, ενώ ιδιαίτερη αναφορά έγινε στην πολεμική που αναπτύχθηκε από τους αντιπάλους του και την εχθρική τάση που τήρησε ο ίδιος έναντι του εμπερίστατου μετά την άλωση Οικουμενικού Θρόνου.

Η δεύτερη ενότητα σχετιζόταν με το ζήτημα της πρόσληψης αφενός της προγενέστερης πατερικής παράδοσης και της χρήσης της πατερικής γραμματείας με σκοπό να υπερασπιστεί τη λατινική εκδοχή της πίστης και αφετέρου της κριτικής που ασκήθηκε από τους μεταγενέστερους ορθόδοξους θεολόγους και ιστορικούς για το πρόσωπό του και την ανεπανόρθωτη ζημία που προκάλεσε στους Ορθόδοξους λαούς των Βαλκανίων και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με τη διάδοση της Ουνίας. Η τρίτη ενότητα ήταν προσανατολισμένη στο φιλοσοφικό και φιλολογικό του έργο, καθώς και στην τεράστια συμβολή του στη διαδικασία της «μετακένωσης» της αρχαίας ελληνικής κληρονομιάς στην ευρωπαϊκή διανόηση. Σημαντική ήταν, επίσης, και η τεκμηριωμένη αναφορά στη συμβολή του στη φιλολογική κριτική και στην προετοιμασία των έντυπων κριτικών εκδόσεων του 16ου αιώνα.

Οι εργασίες του συνεδρίου ολοκληρώθηκαν με την ξενάγηση στο ιστορικό Αρχείο της Ελληνικής Αδελφότητας που φυλάσσεται στις εγκαταστάσεις του Ινστιτούτου, καθώς και στο Μουσείο και τον Ναό του Αγίου Γεωργίου από τον διευθυντή, ομότιμο καθηγητή, Γεώργιο Πλουμίδη.

Στο Διεθνές Συνέδριο, το οποίο διεξήχθη το διήμερο στις 8 και 9 Δεκεμβρίου, ο κ. Αθανάσιος Καραθανάσης έκανε στην α’ συνεδρία την κεντρική εισήγηση με θέμα «Ο Βησσαρίων στην ιστοριογραφία του Νέου Ελληνισμού», και ακολούθησαν οι εισηγήσεις του μητροπολίτη Μεσσηνίας Χρυσοστόμου «Ο Καρδινάλιος Βησσαρίωνας και η Ουνία», του κ. Χρήστου Αραμπατζή «Ιωάννης Βέκκος και Βησσαρίων. Συγκλίσεις και αποκλίσεις στην ερμηνεία της Πατερικής Παράδοσης», του κ. Φώτη Ιωαννίδη «Η χρήση της Πατερικής Γραμματείας στην εργογραφία του Καρδινάλιου Βησσαρίωνα» και των κ. Denis Robichaud «Ο Βησσαρίων, ο Διονύσιος

Αρεοπαγίτης και οι Νεοπλατωνικοί» και Frederick Lauritzen «Το ερώτημα περί του θείου φωτός στην Κωνσταντινούπολη, μεταξύ Ορθοδοξίας και Πλατωνισμού: η περίπτωση Βησσαρίωνα».

Κατά τη β’ συνεδρία, ο κ. Ευστάθιος Λιάντης και η κ. Θωμαή Χουβαρδά ανέπτυξαν τα θέματα «Όψεις γεωστρατηγικής και διπλωματίας στην ενωτική ιδεολογία του Βησσαρίωνος» και «Ο Βησσαρίων και η ερμηνευτική της Πατερικής Παράδοσης», αντίστοιχα.

Στη γ’ συνεδρία, ο κ. Stefan Toma έκανε ανάλυση στο «Η μοίρα μιας φιλίας. Από καλοί φίλοι, ασυμβίβαστοι εχθροί, ο άγιος Γεννάδιος Σχολάριος», η κ. Ευαγγελία Αμοιρίδου στο «Ο Βησσαρίων στη Σύνοδο Φερράρας – Φλωρεντίας», ενώ η κ. Κατερίνα Β. Κορρέ στο θέμα «Ο Καρδινάλιος Βησσαρίωνας και η αναζήτηση συλλογικής ταυτότητας στην Ελληνική Αδελφότητα Βενετίας».

Τέλος, στη δ’ συνεδρία, έγιναν εισηγήσεις με θέμα «Η συμβολή του Βησσαρίωνος στη φιλολογική κριτική», από την κ. Άννα Κόλτσιου – Νικήτα, «Ο Βησσαρίων και η αγιολογία. Το εγκώμιο στον άγιο Βησσαρίωνα», από τον κ. Ηλία Γιαρένη, «Νικόλαος Σεκουνδινός και Βησσαρίων», από τον κ. Παναγιώτη Μαστροδημήτρη, «Δύο λόγοι ‘’περί της ενώσεως’’, σε αντιπαράθεση: ο Ιωσήφ Βρυέννιος (Κωνσταντινούπολη 1422) και ο Βησσαρίων (Φλωρεντία 1439)» από τον κ. Enriico Morini και «Βησσαρίων – Αθανάσιος: το φρόνημα της ευσεβείας» από τον κ. Cesare Alzati.

Εν συνεχεία, ο κ. Κωνσταντίνος Μανάφης μίλησε για τα συμπεράσματα που εξήχθησαν από το Συνέδριο και ο κ. Γεώργιος Πλουμίδης κήρυξε τη λήξη του.

Την Επιστημονική Επιτροπή του Συνεδρίου στελέχωσαν ως πρόεδρος ο κ. Γεώργιος Πλουμίδης, διευθυντής ΕΙΒΜΣ, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, και ως μέλη οι κ. Κωνσταντίνος Μανάφης, ομότιμος καθηγητής ΕΚΠΑ, Αθανάσιος Καραθανάσης, ομότιμος καθηγητής ΑΠΘ και Χρήστος Αραμπατζής, καθηγητής ΑΠΘ.

Η Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου απαρτιζόταν από την κ. Κατερίνα Β. Κορρέ, δρα Ιστορίας, την κ. Θωμαή Χουβαρδά, δρα Θεολογίας και τον κ. Θεοφιλογιαννάκο Αναστάσιο, γραμματέα ΕΙΒΜΣ.